

Obsah

Úvod	11
1 Klinické vyšetření pacienta	15
1.1 Anamnéza a objektivní vyšetření	15
1.1.1 Anamnéza	15
1.1.2 Klinické neurologické vyšetření	17
1.2 Vývoj a vyšetření dítěte v prvních dvou letech života	44
1.2.1 Klinické vyšetření	45
1.3 Vyšetření pacienta s poruchou vědomí	46
1.3.1 Neurologické vyšetření komatózních pacientů	47
2 Obecná neurologie	51
2.1 Vývoj nervového systému a vývojové vady	51
2.2 Základní pojmy a principy nervové soustavy	54
2.2.1 Regenerace nervové tkáně	58
2.3 Periferní nervy	59
2.4 Svaly – nervosvalový systém	61
2.4.1 Nervosvalová ploténka	62
2.4.2 Motorická jednotka	63
2.5 Mícha a míšní syndromy	63
2.5.1 Míšní dráhy	64
2.5.2 Klinická symptomatologie při postižení míšních struktur	66
2.5.3 Cévní zásobení míchy	70
2.6 Poruchy hybnosti	70
2.6.1 Myopatie	73
2.6.2 Myotonický syndrom	73
2.6.3 Myastenický syndrom	74
2.6.4 Polymyozitický syndrom	74
2.7 Mozkový kmen a kmenové syndromy	75
2.7.1 Pohled a jeho poruchy	76
2.7.2 Bulbární syndrom	77
2.7.3 Pseudobulbární syndrom	77
2.7.4 Decerebrační rigidita	78
2.7.5 Dekortikační rigidita	78
2.7.6 Syndrom koutu mostomozečkového	78
2.7.7 Syndrom zadní jámy lební	79
2.8 Vestibulární aparát a syndromy	79
2.8.1 Nystagmus	80
2.8.2 Vestibulární syndrom	80
2.9 Mozeček	81
2.9.1 Příznaky neocerebelární	83
2.9.2 Příznaky paleocerebelární	83

2.10	Retikulární formace	84
2.11	Thalamus	85
2.12	Senzitivní systém	86
2.13	Autonomní vegetativní systém	90
2.13.1	Vegetativní syndromy	93
2.14	Syndrom vnitřního pouzdra (<i>capsula interna</i>)	94
2.15	Syndrom <i>corpus callosum</i>	95
2.16	Syndrom nitrolební hypertenze, hypotenze a tlakových nitrolebních konusů – kuželů (hernií)	95
2.16.1	Syndrom nitrolební hypotenze	98
2.17	Syndrom meningeální	98
2.18	Extrapyramidový systém	99
2.19	Syndromy mozkových laloků, korové syndromy	101
2.19.1	Syndrom frontálního laloku	101
2.19.2	Syndrom parietálního laloku	103
2.19.3	Syndrom temporálního laloku	104
2.19.4	Syndrom okcipitálního laloku	105
2.20	Mozkové nervy a syndromy s postižením mozkových nervů	105
2.20.1	Postranní smíšený systém	111
2.21	Limbický systém	113
3	Paraklinické testy – pomocná neurologická vyšetření	115
3.1	Zobrazovací metody v neurologii (neuroradiologie)	115
3.1.1	Nativní rentgenové vyšetření	115
3.1.2	Zobrazení cév	117
3.1.3	Výpočetní tomografie	119
3.1.4	Magnetická rezonance	123
3.1.5	Pozitronová emisní tomografie a CT	125
3.1.6	Jednofotonová emisní tomografie	126
3.2	Elektroencefalografické vyšetření	127
3.3	Elekromyografie	129
3.3.1	Jehlová elektroda	129
3.3.2	EMG indukční metoda pomocí povrchových elektrod	131
3.4	Evokované potenciály	131
3.4.1	Klinické využití EP	133
3.5	Vyšetření likvoru	133
3.5.1	Laboratorní vyšetření likvoru	135
3.6	Neuropsychologická vyšetření	136
4	Speciální neurologie	137
4.1	Bolesti hlavy	137
4.1.1	Migréna (migrenózní cefalea)	139
4.1.2	Tenzní bolesti hlavy	141
4.1.3	Cluster headache	142
4.1.4	Chronická paroxysmální hemikranie	142
4.1.5	Syndrom přechodné mozkové vazokonstrikce	143
4.1.6	Bolest hlavy z nadměrného užívání analgetické medikace	143

4.1.7	Neuralgie <i>n. trigeminus</i>	143
4.2	Traumata mozku a míchy	144
4.2.1	Primární poškození mozku traumatem	147
4.2.2	Sekundární poškození mozku traumatem	158
4.2.3	Poranění páteře a míchy	162
4.3	Nádory mozku a míchy	166
4.3.1	Dělení nádorů centrální nervové soustavy	167
4.3.2	Nádory vycházející z neuroepiteliální tkáně	170
4.3.3	Nádory v oblasti sellární a suprasellární	176
4.3.4	Infratentoriální nádory	179
4.3.5	Mozkové metastázy	181
4.3.6	Arachnoidální cysta	181
4.3.7	Klinické příznaky nádorů mozku	182
4.3.8	Léčba nádorů mozku	183
4.3.9	Nádory míchy a páteře	185
4.4	Cévní onemocnění mozku a míchy	189
4.4.1	Akutní cévní mozková příhoda ischemická (apoplexie – <i>ictus</i> – stroke)	191
4.4.2	Žilní onemocnění mozkových cév	197
4.4.3	Syndrom benigní nitrolební hypertenze	198
4.4.4	Mozková hemoragie	203
4.4.5	Mozková amyloidní encefalopatie	206
4.4.6	Krvácení u novorozenců	206
4.4.7	Chronické ischemické změny centrálního nervového systému	207
4.4.8	Míšní cévní léze	209
4.4.9	Hypertenzní encefalopatie	210
4.4.10	Syndrom zadní reverzibilní encefalopatie	210
4.4.11	CADASIL	211
4.4.12	Moymoya onemocnění	211
4.4.13	Periventrikulární leukomalacie	211
4.4.14	Tranzientní globální amnézie	211
4.4.15	Subarachnoidální krvácení	212
4.4.16	Intrakraniální cévní malformace	214
4.5	Zánětlivá onemocnění nervového systému	216
4.5.1	Akutní bakteriální meningitida (<i>meningitis purulenta</i>)	217
4.5.2	Spirochetové infekce a neuroinfekce	220
4.5.3	Lymská borelióza	223
4.5.4	Leptospiróza	225
4.5.5	Mykotická onemocnění centrálního nervového systému	225
4.5.6	Parazitární onemocnění centrálního nervového systému	226
4.5.7	Tuberkulózní meningitida	231
4.5.8	Intrakraniální absces, empyém	233
4.5.9	Granulomy	236
4.5.10	Virové infekce	236
4.5.11	Chronické virové infekce a prionová onemocnění	248
4.5.12	Tetanus	251

4.5.13	Botulismus	252
4.5.14	Chorea minor Sydenhami	253
4.5.15	Sekundární encefalomyelitida (akutní diseminovaná encefalitida, postvakcinační)	253
4.5.16	Autoimunitně vyvolaná encefalitida	254
4.5.17	Guillain–Barrého syndrom	254
4.6	Epilepsie	256
4.6.1	Klasifikace epileptických záchvatů	260
4.6.2	Epileptické syndromy	267
4.6.3	Léčba epilepsie	272
4.6.4	Epilepsie a podmínky pro přiznání způsobilosti řízení motorových vozidel	273
4.7	Spánek a jeho poruchy	273
4.7.1	Anatomicko-fyziologická poznámka	274
4.7.2	Diagnóza poruchy spánku	274
4.7.3	Narkolepsie a kataplexie	275
4.7.4	Parasomnie	277
4.7.5	Syndrom neklidných nohou (restless legs)	277
4.7.6	Insomnie	277
4.7.7	Syndrom spánkové apnoe	278
4.8	Demyelinizační onemocnění	279
4.8.1	Roztroušená skleróza	281
4.8.2	Akutní diseminovaná encefalomyelitida a akutní hemoragická encefalomyelitida	290
4.8.3	<i>Neuromyelitis optica</i> – Devicova nemoc	291
4.8.4	Centrální pontinní a extrapontinní myelinolysis (osmotický demyelinizační syndrom)	292
4.9	Extrapiramidový systém a jeho poruchy	292
4.9.1	Parkinsonova choroba (v historii nazývaná „třaslavá obrna“) ..	293
4.9.2	Wilsonova choroba, hepatolentikulární degenerace, pseudoskleróza Westphal–Strümpellova	297
4.9.3	Dyskinetické syndromy	298
4.9.4	Nemoc Huntingtonova	299
4.9.5	Sydenhamova chorea (<i>chorea minor</i>)	299
4.9.6	Hepatocerebrální encefalopatie – získaný hepatocerebrální syndrom	299
4.9.7	Halervorden-Spatzovo onemocnění	300
4.9.8	Hemibalismus	300
4.9.9	Myoklonus	300
4.9.10	Dystonie	300
4.9.11	Hemispasmus <i>n. facialis</i>	301
4.10	Degenerativní onemocnění nervového systému	302
4.10.1	Degenerativní choroby známé etiologie, kde dominantním příznakem je demence	303
4.10.2	Degenerativní nebo choroby známé etiologie, kde dominantním příznakem jsou poruchy hybnosti	308
4.10.3	Amyotrofická laterální skleróza, nemoc Charcotova	310

4.10.4	Hereditární spastická paraparéza (Strümpell–Erb–Lorraineova)	311
4.10.5	Syringomyelie	311
4.10.6	Werdnig-Hoffmannova choroba ze skupiny spinálních svalových atrofií	312
4.10.7	Nemoc Aran–Duchenneova	313
4.10.8	Peroneální svalová atrofie (Charcot-Marie-Tóothova choroba) ze skupiny hereditárních motorických a senzorických neuropatií	313
4.11	Neurokutánní syndromy – fakomatózy	314
4.11.1	Neurofibromatóza	314
4.11.2	Tuberózní skleróza	315
4.11.3	Sturge–Weberův syndrom	316
4.11.4	Nemoc von Hippel–Lindauova	317
4.11.5	<i>Ataxia teleangiectasia</i> – syndrom Louis–Barové	317
4.12	Vrozené poruchy metabolismu	318
4.12.1	Glykogenózy	318
4.12.2	Sfingolipidózy	318
4.12.3	Leukodystrofie	318
4.12.4	Poruchy metabolismu aminokyselin	321
4.13	Mitochondriální encefalomyelopatie	321
4.13.1	MELAS (mitochondrial myopathy, encephalopathy, lacticacidosis a stroke-like episodes)	322
4.13.2	MERRF (myoklonická epilepsie s potrhanými červenými svalovými vlákny)	322
4.13.3	Kearns–Sayerův syndrom	323
4.13.4	Leighův syndrom	323
4.14	Myopatie	324
4.14.1	Progresivní svalové dystrofie	324
4.14.2	Kongenitální svalové dystrofie	326
4.14.3	Získané myopatie	327
4.14.4	Myopatie při metabolických poruchách	327
4.14.5	Paroxysmální svalové obrny	328
4.15	Myotonie	328
4.16	<i>Myasthenia gravis</i>	328
4.17	Neurologické komplikace vlivem léků, toxických látek a metabolických poruch	330
4.17.1	Neurologické komplikace vlivem léků	330
4.17.2	Neurologické komplikace vlivem toxických látek	331
4.17.3	Neurologické komplikace vlivem poruch metabolismu	335
4.18	Hydrocefalus	338
4.18.1	Obstrukční hydrocefalus	338
4.18.2	Komunikující hydrocefalus hyporesorpční, hypersekreční	339
4.18.3	Arrested hydrocefalus	339
4.18.4	Normotenzní hydrocefalus	339
4.19	Dětská mozková obrna (DMO) a neurovývojová onemocnění	342
4.19.1	Spastické formy DMO	342

4.19.2	Dyskinetická forma	343
4.20	Hyperaktivita s poruchou pozornosti (ADHD)	343
4.20.1	Porucha autistického spektra	344
4.20.2	Aspergerův syndrom	344
4.20.3	Vývojová dysfázie	344
4.21	Postižení periferních nervů	344
4.21.1	Polyneuropatie	345
4.21.2	<i>Plexus cervicalis</i> (C1–C4, částečně C5)	345
4.21.3	<i>Plexus brachialis</i> (C5–Th1)	346
4.21.4	<i>Plexus lumbosacralis</i>	349
4.21.5	Obrna lícního nervu (<i>n. facialis</i>), Bellova obrna	350
4.22	Vertebrogenní onemocnění	351
4.22.1	Bolesti v oblasti bederní páteře	358
4.22.2	Bolesti v oblasti krční páteře	359
4.22.3	Kořenové syndromy	361
4.23	Rehabilitace	371
4.23.1	Techniky na neurofyzilogickém podkladě a fyzikální léčba	373
4.23.2	Ergoterapie	375
4.23.3	Speciální část	375
4.24	Základní ekonomická úvaha léčebných a diagnostických postupů	376
Literatura		379
Seznam zkratk		381
Rejstřík		387
Souhrn		403
Summary		405